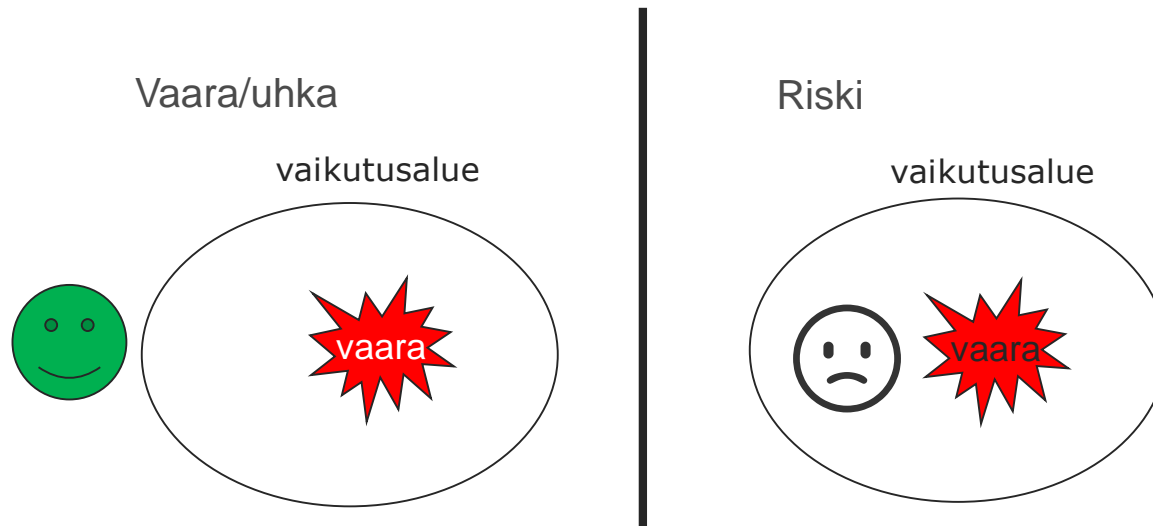

Riskienhallinta projektitoiminnassa

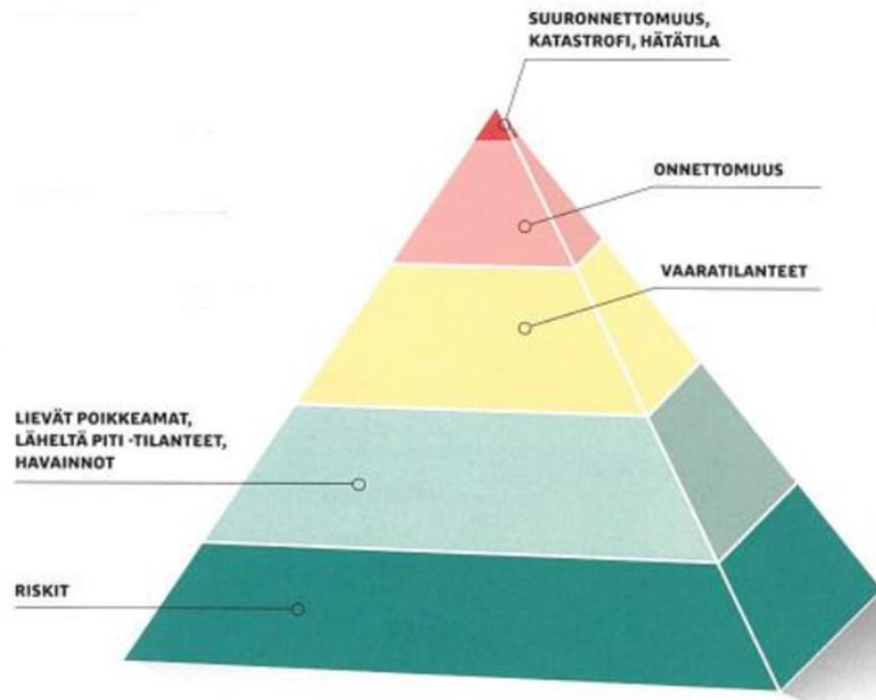
Pekka Iivari, yliopettaja,
turvallisuusjohtaminen

Riskin vaikutusalue

Lähde: Laurea-ammattikorkeakoulu, Ilkka Kouri

Riski varoittaa katastrofista

Riskien arviointiaasteikko

Tapahtuman todennäköisyys	Tapahtuman seuraukset		
	1 Vähäiset Seuraukset vaikuttavat työvaiheeseen Poissaolon kesto 0 - 3 päivää	2 Haitalliset Seuraukset vaikuttavat koko työmaan ajan Poissaolon kesto 4 - 30 päivää	3 Vakavat Seuraukset näkyvät yritystasolla Poissaolo > 30 päivää
1 Epätodennäköinen Tapaus voisi sattua mutta ei tiedetä tapahtuneen	1 Merkityksetön riski	2 Vähäinen riski	3 Kohtalainen riski
2 Mahdollinen On sattunut jossain muussa yrityksessä tai työmaalla	2 Vähäinen riski	3 Kohtalainen riski	4 Merkittävä riski
3 Todennäköinen On sattunut tässä yrityksessä tai aikaisemmillä omilla työmailla	3 Kohtalainen riski	4 Merkittävä Riski	5 Sietämätön riski

Riskipsykologiaa

- Ihminen on huolissaan vääristä riskeistä
- Lentokone pelottaa enemmän kuin autot
- Harvinaisia riskejä liioitellaan (hai syö – sydänkohtaus)
- Näyttäviä riskejä liioitellaan (terrorismi)
- Yhteisiä riskejä vähätellään (putoamiset, liukastumiset)
- Itse otettuja riskejä aliarvioidaan (voin uida joen yli)
- Yliarvioidaan riskejä joita ei osata kontrolloida
- Uusia riskejä pelätään enemmän kuin vanhoja koettuja (kyberriskit – myrskyt)
- Luonnollisia riskejä pelätään vähemmän kuin ihmisen aikaansaamia (auringon säteily – puhelimen säteily)
- Pelätään vähemmän jos riskistä henkilökohtaista etua (asutaan Kalifornian maanjäristysalueella)

Mitä on riskien hallinta?

1. Tunnistamisvaihe

- Vaarojen arviointi ja riskien tunnistaminen (riskit huomioidaan jo projektisuunnitelmassa)

2. Analyysi

- Riskien toteutumistodennäköisyys ja vaikutus arvioidaan
- Riskit asetetaan tärkeysjärjestykseen

3. Ratkaisu

- Poistetaan, hajautetaan, pienennetään, siirretään, osastoidaan tai

4. Seuranta

- Valittujen toimenpiteiden teho ja toimivuus

5. Korjaavat toimenpiteet

- Uusien keinojen löytäminen

Mitä on riskien ratkaisu (hallinta)?

- Riskin poistaminen (lopetetaan riskialtis toiminta)
- Siirtäminen (vakuutus)
- Hajauttaminen (useat tahot kantavat vastuun)
- Pienentäminen (palo-osastointi)
- Riskin hyväksyminen (liikennevälineet)

Projektin erityispiirteet ja riskienhallinta

- Kertaluonteinen hanke, jolla on tavoite, aikataulu ja budjetti sekä vastuullinen johto ja henkilöstö
- Riskit ovat usein vaikeasti hallittavissa ja projektit voivat epäonnistua
- Onnistumista voidaan edesauttaa hyvällä suunnittelulla ja riskienhallinnalla

Projekteja, esim.:

- Toimitusprojekti, jossa asiakkaalle luvataan esimerkiksi laite tai palvelu tietyssä ajankohtana ja tietyillä ehdoilla (järjestelmä, rakentaminen).
- Kehittämisprojekti, jossa luodaan esimerkiksi uusi palvelu tai toimintatapa (peli, palvelu)

→ Projektit ovat monimutkaisia ja riskialttiita, koska kertaluonteisuutensa vuoksi niissä on lähes kaikki uutta, esimerkiksi uusi työryhmä, uusi asiakas tai uusi tuote. Lisäksi resurssia (aikaa, rahaa, osaamista) voi olla vaihtelevasti

Riskien jaottelua

- Tekniset riskit
- Aikatauluriskit
- Taloudelliset riskit
- Organisaatoriskit
- Ulkopuoliset hankinnat, toimittajat
- Ympäristötekijät, luonnonolosuhteet
- Sopimukseen liittyvät riskit
- Kansainvälisiin projekteihin liittyvät erityisriskit

(Lähde: Pelin 2011, mukaellen)

Esimerkki riskityökalusta

P	E	S	T	E	L
<ul style="list-style-type: none"> Hallituksen politiikka Poliittinen vakaus Korruptio Ulkomaankauppa Vero-politiikka Työlainsäädäntö Kaupan rajoitukset	<ul style="list-style-type: none"> Talouskasvu Valuuttakurssit Korot Inflaatioaste Käytettävissä olevat tulot	<ul style="list-style-type: none"> Väestönkasvu Ikäjakauma Ura-asetteet Turvallisuuden painottaminen Terveystietoisuus Elämäntapa-asetteet Kulttuuriset esteet	<ul style="list-style-type: none"> Teknologian kannustimet Innovaatiotoiminta Automaatio T & K-toiminta Teknologinen muutos Tekninen tietoisuus	<ul style="list-style-type: none"> Sää Ilmasto Ympäristöpolitiikat Ilmastonmuutos Paineet kansalaisjärjestöiltä	<ul style="list-style-type: none"> Syrjintälait Kilpailulainsäädäntö Työllisyyslait Kuluttajansuojaja Tekijänoikeus- ja patenttilait Terveys- ja turvallisuuslait

<https://www.business-to-you.com/scanning-the-environment-pestel-analysis/>

Projektiriskien hallinnan periaatteet

- Lähtökohta on projektiin liittyvien riskien tunnistaminen
- Riskit vaihtelevat projekteittain, joten ne täytyy miettiä kunkin projektin osalta erikseen
- Kannattaisiko pyytää ulkopuolista asiantuntijaa mukaan riskien arviointiin?

Kohderyhmä tarpeiden selvittäminen

- Mitä kohderyhmä todella haluaa? Mikä on kohderyhmälle tärkeintä? Pitkän ja lyhyen tähtäimen riskien kannalta on kaikki osapuolet otettava huomioon

Realistiset lupaukset ja sopimukset

- Projektit kaatuvat usein liialliseen optimismiin
- Esimerkiksi vuoden mittainen hanke luvataan toimittaa kuudessa kuukaudessa
- Kyetäänkö kohderyhmän tarpeisiin vastaamaan?
- Tunnetaanko sisällöt riittävän hyvin ja niiden realistiset kehittämismahdollisuudet?

Häiriöalttiutta lisäävät mm.

- Useiden projektien yhtäaikainen toteuttaminen
- Avainhenkilöiden siirtyminen projektista

Riskejä aiheuttavia tekijöitä

- Vaatimukset / tavoitteet muuttuvat projektin aikana
- Tavoitteet ja niiden mittaaminen ovat huonosti määriteltyjä
- Tuote tai palvelu ei todellisuudessa toimi / ei oteta käyttöön
- Tietyt toimenpiteet ovat odotettua vaikeampia
- Myöhästyminen kertautuu sitä seuraavissa toimenpiteissä
- Tiukaksi asetettu aikataulu
- Aikataulussa on jäänyt tärkeitä toimenpiteitä huomiotta
- Projektin puutteellinen tai epäselvä johtaminen (tärkeät päätökset viipyvät)
- Projektiryhmä ei sovellu projektin tavoitteisiin
- Projektiryhmän motivaatio
- ?
- ?

POHJOISTA TEKOA

LAPIN AMK⁷
Lapland University of Applied Sciences

www.lapinamk.fi